

Jaarverslag 2018

Vereniging 't Helmgras
Rondemaatweg 75, 7544NJ Enschede
www.helmgras.nl

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Organisatie	4
1.1 Beleidsplan	4
1.2 Bestuur	5
1.3 Leden.....	6
1.4 Bijeenkomst van de Ledenvergadering	6
1.5 Lidmaatschap en medewerkersvergoeding.....	6
1.6 Klachtenprocedure	7
1.7 Samenwerking met andere instellingen.....	7
1.8 Partners.....	7
1.9 ANBI erkenning.....	8
1.10 Subsidies	8
1.11 Medewerkers.....	8
1.12 Personeel	8
1.13 Vrijwilligers	9
1.14 Kwaliteitsontwikkeling leden	9
1.15 Realisatie 2018.....	10
1.16 Aanbesteding 2019	10
1.17 Kwaliteitscertificering.....	11
1.18 Vakkennis van ons personeel	11
1.19 Verzekeringen.....	11
1.20 Belastingdienst.....	11
Hoofdstuk 2 Vastgoed.....	12
2.1 Bezit vastgoed.....	12
Hoofdstuk 3 Verhuur en bewonerszaken	14
3.1 Algemeen.....	14
3.2 De 6 woonunits binnen de boerderij	14
3.3 De 8 appartementen op het terrein.	14
Hoofdstuk 4 Kwekerij en Oude Ambachten	16
4.1 Kwekerij.....	16
4.2 Ambachten	16
4.3 De Toonzaal.....	17
Hoofdstuk 5 PR en Fondsenwerving.....	18
5.1 Fondsenwerving.....	18
5.2 Website en Facebook.....	18
5.3 Reclame voor onze producten.....	18
5.4 Rondleidingen	18

Hoofdstuk 6 Recreatieve activiteiten.....	19
Hoofdstuk 7 Jaarrekening 2018.....	20
7.1 Balans 2018.....	20
7.2 Afschrijvingsstaat 2018	22
7.3 Verlies- en winstrekening 2017	23
Bijlage: Uittreksel uit de notulen van de ledenvergadering m.b.t. de jaarrekening.	26

Hoofdstuk 1 Organisatie

1.1 Beleidsplan

1.1.1 Inleiding

In 1988 hebben enkele (ex) psychiatrische patiënten de vereniging 't Helmgras opgericht. Zij hebben ervaren hoe moeilijk het is om na ontslag uit een psychiatrisch ziekenhuis werk te vinden. Werk vonden ze belangrijk om zin aan hun bestaan te kunnen geven. Zij hebben met hulp van enkele professionals het heft in eigen handen genomen en zijn een kwekerij begonnen. Zij verbouwden producten die zij konden verkopen! Iets wezenlijk anders dan bezigheidstherapie en pitrieten mandjes maken waar niemand behoefte aan heeft. Als rechtspersoonlijkheid hebben ze bewust voor de verenigingsvorm gekozen om de gezamenlijke verantwoordelijkheid te onderstrepen.

Werd er aanvankelijk gewerkt vanuit een zeecontainer als behuizing, in 1991 stelde de gemeente Enschede hen in de gelegenheid de boerderij Geessink's Broek met 2 hectare grond te kopen. De directie van het T.P.Z. Helmerzijde, één van de voorgangers van Mediant GGZ, gaf hen een renteloze hypothecaire lening. Na een grondige verbouwing zijn zes leden in de boerderij gaan wonen.

In 2005 besloten we onze werkzaamheden uit te breiden met Oude Ambachten, in het bijzonder het vervaardigen van keramiek, houtdraaien en kaarsen maken. Hierdoor kunnen we, ook in de wintermaanden, meer mensen werk bieden. Woningcorporatie Domijn heeft ons in 2006 een semipermanent gebouw geschonken waarin we deze werkzaamheden uitvoeren. Intussen is dit gebouw ge-upgradet naar een permanent gebouw.

In 2008 hebben we een toonzaal gebouwd waarin we onze producten presenteren en verkopen.

Vanaf de oprichting was er veel vraag om op 't Helmgras te mogen wonen. Daarom hebben we onderzocht of een uitbreiding van de woonfunctie op ons terrein te verwezenlijken is. In 2009 is de eerste steen gelegd voor nieuwbouw van acht appartementen. Deze appartementen zijn in 2010 in gebruik genomen. In 2013, het jaar van ons 25-jarig bestaan, hebben we 124 zonnepanelen en een nieuwe kas kunnen plaatsen.

In 2016 en 2017 hebben we 75 fruitbomen aangeplant. Tussen de fruitbomen hebben we een wildbloemenmengsel gezaaid. Dit om de aanwezige biodiversiteit te versterken. In 2018 hebben we ten behoeve van onze fruitbomen bijenvolken aangeschaft. De kinderen van de kindercrèche en naschoolse opvang hebben samen met onze mensen bijenhôtels gebouwd voor wilde bijen. Ook de wilde bijen zijn van belang voor het bevruchten van onze boomgaard.

1.1.2 Activiteiten

De vereniging 't Helmgras exploiteert een woon- en werkproject ten behoeve van mensen met een psychische beperking. Wij willen elkaar in een beschermde omgeving de kans bieden zich te ontwikkelen tot volwaardige leden van onze samenleving. Indien mogelijk begeleiden we mensen naar een betaalde baan.

Binnen onze vereniging worden onze deelnemers niet medisch behandeld of begeleid: wij zijn geen onderdeel van een psychiatrische instelling!

1.1.3 Financiering

Vanaf 2015 wordt de door ons geleverde 'maatschappelijke ondersteuning' gefinancierd door de gemeenten.

De 14 Twentse gemeenten werken samen onder de naam OZJT¹/Samen14. Door deze organisatie worden de zorgaanbieders gecontracteerd. Tot de contractanten behoort ook onze vereniging. De gemeenten waarmee wij zaken doen bepalen zelf de zorgbehoefte van de cliënten en ook de declaraties worden aan deze gemeenten aangeboden.

Het komt ook voor dat cliënten zorg afnemen van meerdere aanbieders. Dit komt ook binnen onze vereniging voor. Enkele deelnemers, waarvoor wij de hoofdaannemer zijn, gaan voor een deel van hun zorgafname naar Mediant. Wij ontvangen daarvoor een factuur van Mediant. Ook het omgekeerde komt voor. Zo heeft Mediant in 2018 cliënten aangeboden, waarvoor wij hen hebben gefactureerd.

De bewoners van de kamers in de boerderij en de appartementen betalen huur en servicekosten.

Ook de verkoop van producten draagt bij aan onze financiële positie.

Tenslotte worden we al vele jaren door vele subsidieverstrekkers in de gelegenheid gesteld om extra's te realiseren als:

- Cursussen t.b.v. de persoonlijke ontwikkeling en het aanleren van vaardigheden van onze deelnemers.
- De realisering van onze gebouwen en inventarissen.

1.1.4 Beheer en besteding van onze middelen

Onze financiële activa zijn ondergebracht op twee bankrekeningen (waarvan één slapende), twee zakelijke spaarrekeningen en één beleggingsrekening. Ook is een deel van ons vermogen belegd in het ASN Duurzaam Mixfonds (zie 7.1.1).

Met deze middelen maken we de exploitatie van ons 'bedrijf' mogelijk.

1.1.5 Inschrijvingen

De vereniging 't Helmgras is ingeschreven bij

- de Kamer van Koophandel onder nummer 40076062.
- Het fiscaal nummer (RSIN) bij de Belastingdienst is 805166725.

1.2 Bestuur

In 2018 maakten de volgende mensen deel uit van het bestuur:

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Datum aantreding</i>
Drs. A.J.M. Konter	Voorzitter	2-9-1988
A.J. van den Berg	Secretaris	1-2-1991
A. Hof	Penningmeester	12-10-2005
L.W. Harens	Lid	1-1-1995
P.B.H. Leferink ²	Lid	1-1-2001
E.H.A. Nijhof	Lid	1-1-2001
Drs. P.G.M.M. van Veen	Lid	1-12-1991
J. ter Harmsel	Lid	1-12-2010

Het bestuur leidt de vereniging en legt één maal per jaar, tijdens de algemene ledenvergadering, verantwoording af over het gevoerde beleid. Over belangrijke

¹ Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp in Twente.

² Dhr. P.B.H. Leferink heeft ultimo 2018 zijn banden met onze vereniging verbroken en is derhalve per 1 januari 2019 ambtshalve uitgeschreven als bestuurslid. Wij danken hem voor zijn jarenlange betrokkenheid en inzet.

onderwerpen neemt het bestuur pas besluiten als er vooraf toestemming is verleend door de leden. Dit blijkt ook uit de statuten:

“Het bestuur is, mits met goedkeuring van de algemene vergadering, bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten tot het verkrijgen, vervreemden of bezwaren van registergoederen, het sluiten van overeenkomsten waarbij de vereniging zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een derde verbindt. Op het ontbreken van deze goedkeuring kan door en tegen derden beroep worden gedaan.”³

De bestuursleden verrichten hun werk als vrijwilligers en hebben recht op een vrijwilligers- en onkostenvergoeding. Alle bestuursleden hebben afgezien van deze vergoeding en schenken deze de facto aan de vereniging. Zie ook onder 1.12

1.3 Leden

Op 31 december 2018 waren er 25 personen ingeschreven als lid van de Vereniging 't Helmgras.

1.4 Bijeenkomst van de Ledenvergadering

“Het bestuur brengt op een algemene vergadering binnen zes maanden na afloop van het verenigingsjaar, behoudens verlenging van deze termijn door de algemene vergadering, zijn jaarverslag uit en doet, onder overlegging van een balans en een staat van baten en lasten, rekening en verantwoording over zijn in het afgelopen boekjaar gevoerd bestuur. Na verloop van de termijn kan ieder lid deze rekening en verantwoording in rechte van het bestuur vorderen. Uitgaven tot maximaal een door de algemene vergadering jaarlijks vast te stellen bedrag, welke de begroting overschrijden, kunnen achteraf ter goedkeuring aan de algemene vergadering worden voorgelegd. Uitgaven boven dit bedrag behoeven vooraf de goedkeuring van de algemene vergadering.”⁴

We hebben een ledenvergadering gehouden op 16 mei 2018.

Op de agenda van de ledenvergadering van 16 mei 2018 stond de bespreking en de beoordeling van de jaarrekening en het jaarverslag van 2017. De voorzitter en de penningmeester hebben het jaarverslag en de jaarrekening uitgebreid toegelicht. Bij de gehouden stemming ging iedereen akkoord met het Jaarverslag 2017 (incl. de Jaarrekening) en werd het bestuur gedechargeerd.

1.5 Lidmaatschap en medewerkersvergoeding

Elke medewerker ontvangt per gewerkt dagdeel een vergoeding van € 2,00. De hoogte van deze vergoeding wordt aan het eind van elke maand berekend en uitbetaald. Naast de vergoeding per dagdeel wordt budget gereserveerd voor ontspanningsactiviteiten van de deelnemers.

De ledencontributie á € 4,50 per maand wordt met de medewerkersvergoeding verrekend. Medewerkers die geen lid willen worden, nemen niet deel aan de ledenvergaderingen omdat zij geen statutaire bevoegdheden hebben.

Tevens is besloten dat de mensen geen lidmaatschapsgeld hoeven te betalen wanneer ze ziek zijn. De termijn daarvoor begint iedere eerste van de maand. Men dient zich ziek te melden.

³ Artikel 14.4 van de Statuten

⁴ Artikel 2 van de Statuten

1.6 Klachtenprocedure

Als een deelnemer, hun familie of vertegenwoordiger of vrijwilliger een klacht heeft of ergens ontevreden over is, dan kan men de volgende stappen (in deze volgorde) ondernemen:

- De klacht bespreken met de persoon die erbij betrokken is. Misschien is er sprake van een misverstand of kan men samen tot een oplossing komen.
- Als het niet lukt om het probleem samen op te lossen, kan de klacht worden besproken met iemand van de leiding van 't Helmgras.
- Voor situaties waarin vertrouwelijk overleg noodzakelijk en/of gewenst is zonder tussenkomst van Vereniging 't Helmgras en haar medewerkers, is het mogelijk een beroep te doen op de vertrouwenspersonen van Vereniging 't Helmgras. De vertrouwenspersoon kan iemand ook bijstaan bij het bespreken van de klacht met Vereniging 't Helmgras. De vertrouwenspersoon is benoemd door het bestuur en heeft als taak om diegenen die een beroep op hem/haar doen, te adviseren en te ondersteunen.
- Als men met de leiding of de vertrouwenspersoon niet tot een oplossing komt of als je je niet veilig voelt bij de voorgaande suggesties, leg dan de klacht voor aan de onafhankelijke klachtencommissie Stichting Expertisecentrum Klacht- en Gezondheidsrecht (ECKG). Het advies van de klachtencommissie gaat naar het bestuur en het bestuur neemt een besluit.
- De contactgegevens van de vertrouwenspersoon en de klachtencommissie zijn te vinden op de website.

Blijkens het jaarverslag van de ECKG zijn er in 2018 geen klachten ingediend. Ook de vertrouwenspersoon is in 2018 niet ingeschakeld om te bemiddelen.

1.7 Samenwerking met andere instellingen

In 2018 hebben we samengewerkt met:

- Mediant, Geestelijke Gezondheidszorg in Oost en Midden Twente;
- Gemeente Enschede;
- Gemeente Haaksbergen;
- Gemeente Hof van Twente;
- Zorggroep Manna
- RIBW go
- Groen Verbindt
- Erve Leppink
- Kindcentrum Helmerhoek Enschede
- BSO de Bijenkorf en BSO Helmerhoek.

1.8 Partners

We waren in 2018 onderaannemer van de volgende instellingen:

- Mediant GGz;
- Zorggroep Manna
- RIBW go

Genoemde instellingen kunnen hun cliënten naar 't Helmgras verwijzen. De indicaties, nodig voor de financiering van onze activiteiten, worden door de verwijzers verzorgd.

Waar nodig is er contact met casemanagers of persoonlijk begeleiders van de deelnemers. Zo'n contact is altijd met medeweten en/of in aanwezigheid van de betreffende deelnemer.

1.9 ANBI erkenning

De Vereniging 't Helmgras is door de Belastingdienst erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Een ANBI heeft een aantal belastingvoordelen:

- Een ANBI betaalt geen erfbelasting of schenkbelasting voor erfenissen en schenkingen die de instelling gebruikt voor het algemeen belang.
- Als een ANBI zelf schenkingen doet in het algemene belang, dan hoeft de ontvanger geen schenkbelasting te betalen.
- Een ANBI komt in aanmerking voor teruggaaf van energiebelasting.
- Vrijwilligers die voor een ANBI werken en afzien van een hen toekomende vrijwilligers en/of onkostenvergoeding, doen daardoor een gift aan een ANBI. Deze gift is onder bepaalde voorwaarden aftrekbaar v.d. inkomstenbelasting.
- Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting.

In 2013 is er een publicatieplicht voor ANBI's ingevoerd. Onze vereniging voldoet aan deze verplichting door integrale publicatie van ons jaarverslag op onze website.

1.10 Subsidies

Voor de verdere ontwikkeling van 't Helmgras zijn we mede aangewezen op fondsen die ons ondersteunen. We prijzen ons gelukkig en zijn dankbaar dat diverse fondsen regelmatig de bereidheid tonen ons te subsidiëren.

In 2018 hebben we subsidies aangevraagd en gekregen van

- Wijkbudget Helmerhoek t.b.v. aanplant bloembollen;
- Dr. Wittenbergstichting t.b.v. aanschaf bijenvolken en benodigdheden;
- Burendag Oranjefonds t.b.v. opknappen/aanschaf tuinbankjes;
- NL Doet via de bijenbeweging t.b.v. een insectenhotel en
- Enschedese Uitdaging t.b.v. een outdoor tafeltennistafel (in natura).

1.11 Medewerkers

Aspirant-medewerkers worden door een verwijzende instantie aangemeld om bij 't Helmgras te komen werken. Aspirant-medewerkers die via de WMO bij ons willen werken moeten zich aanmelden via het Zorgloket.

Op 31 december 2018 waren er 27 medewerkers actief bij 't Helmgras.

1.12 Personeel

De heer V.E. Hofstede, bedrijfsleider, is sinds 1 februari 1997 werkzaam bij 't Helmgras (1 fte). Hij heeft de leiding over het bedrijf. Het bestuur bepaalt het beleid. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid ligt in handen van de heer Hofstede. Waar nodig zullen bestuursleden nog wel uitvoerende taken verrichten. De heer

Hofstede woont de bestuursvergaderingen bij en zal daar verslag en verantwoording afleggen over de uitvoering van het beleid

De heer M.S. de Wit is op 1 april 2018 aangesteld voor het aansturen van het werk op de kwekerij.

Per 14 mei 2013 is mevrouw J. Wolterman parttime (0,56 fte) aangesteld om de activiteiten in het Ambachtenhuis en de Toonzaal aan te sturen. Met ingang van 1 mei 2014 is haar dienstverband uitgebreid tot 0,78 fte.

Wij hebben onze personeelsleden aangesloten bij het PFZW (pensioenfonds) en zij hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan de collectieve ziektekostenverzekering bij het IZZ.

1.13 Vrijwilligers

1.13.1 De vrijwilligers

We hebben het bij 't Helmgras getroffen met onze vrijwilligers. We zijn blij met de inbreng vanuit hun vakdisciplines. Naast de belangeloze inzet van onze vrijwilligers in het bestuur, hebben we inzet ontvangen van:

- Irene Hofstede heeft dit jaar wederom geassisteerd bij het kerststukjes maken. Ze weet haar vak op kundige wijze over te dragen;
- Richard Ter Kulve geeft wekelijks les in het de houtdraaien en helpt ook bij andere houtwerken, zoals het begeleiden bij de realisatie van een dak op het fietsenhok achter de boerderij;
- Henny de Mönnink komt ter ondersteuning van de fotogroep enkele keren per maand om te helpen met vragen die zij hebben bij hun foto's en bij het fotoshoppen en
- Yvonne Beerens verzorgt al vele jaren onze website www.helmgras.nl.

1.13.2 De organisatie rond de vrijwilligers

Omdat er in onze statuten niets is geregeld over vergoedingen voor onze vrijwilligers, hebben we in 2013, in overleg met de Inspecteur van Belasting, dhr. J. Weijers, een bestuursbesluit genomen en dit vastgelegd in een vrijwilligersreglement. In dit reglement is o.m. opgenomen dat vrijwilligers recht hebben op een vergoeding voor hun activiteiten en gemaakte onkosten, met inachtneming van de regels die de Belastingdienst stelt om deze vergoeding belastingvrij te laten zijn. Aanvullend op dit vrijwilligersreglement worden met de individuele vrijwilligers overeenkomsten gesloten.

1.14 Kwaliteitsontwikkeling leden

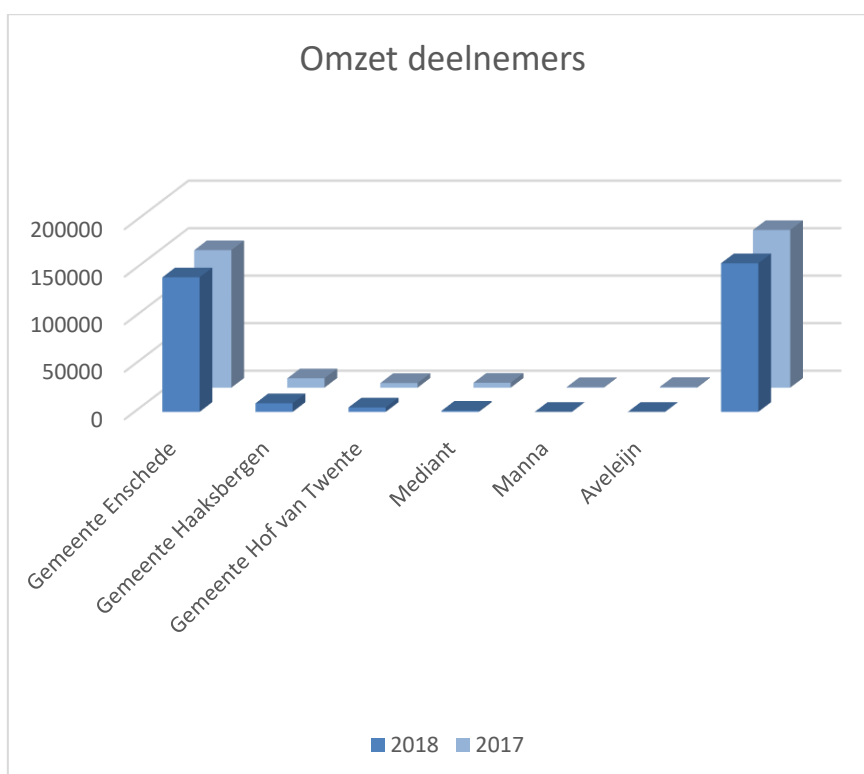
Voor de kwaliteitsontwikkeling bij onze medewerkers hebben we een tijdsbalk welke op ons digibord te zien is. Hierin is verslaglegging van lopende werkzaamheden mogelijk. Onze medewerkers hebben leren omgaan met het programma en zijn in staat om voltooide taken toe te voegen aan het programma.

Sinds 2015 organiseren we maandelijks een gezamenlijke activiteit die, naast ontspanning, bijdraagt aan de ontwikkeling van onze deelnemers. De ideeën hiervoor zijn aangedragen via de ideeënbus op de deel van de boerderij. De medewerkers worden uitgenodigd actief deel te nemen aan de organisatie van de activiteiten.

1.15 Realisatie 2018

De gerealiseerde omzet:

	2017	2018
Gemeente Enschede	144648	141513
Gemeente Haaksbergen	9854	9000
Gemeente Hof van Twente	4890	4620
Mediant	5109	1209
Manna	560	0
Aveleijn	768	0
	165829	156342

Onze omzet via Samen14 moet van een accountantsverklaring worden voorzien. We hebben het accountantskantoor KroeseWevers opdracht gegeven deze controle uit te voeren en daarbij zijn geen onregelmatigheden geconstateerd.

1.16 Aanbesteding 2019

M.i.v. 2019 worden de zorgaanbieders opnieuw gecontracteerd (zie ook 1.1.3). Daarvoor heeft Samen14 een nieuwe aanbesteding gedaan. Voor deze aanbesteding hebben de gemeenten Almelo en Hof van Twente zich afgesplitst van Samen14, we moesten dus 2 aparte procedures uitvoeren.

Omdat deze aanbestedingsprocedures voornamelijk in de zomervakantieperiode hun beslag kregen en niet iedereen aanwezig was is het niet gelukt om een verklaring tijdig aan te leveren bij Almelo/Hof van Twente. We zijn dus niet aangewezen als zorgverlener door deze 2 gemeenten. Voor mensen uit die gemeenten willen we een andere manier vinden om onze activiteiten te financieren. Er is een uitlooperperiode gedurende het eerste halfjaar van 2019.

Door de andere 12 Twentse gemeenten zijn we wel erkend als zorgverlener.

1.17 Kwaliteitscertificering

In het kader van de onder 1.15 beschreven nieuwe aanbesteding wordt o.m. als eis gesteld dat onze vereniging beschikt over het kwaliteitsmanagementsysteem volgens de ISO 9001 norm. Dit managementsysteem vereist o.m. dat procedures m.b.t. onze deelnemers op een transparante wijze worden vastgelegd, dat er gekwalificeerde BHV'ers zijn, dat er ARBO-regels in acht worden genomen etc.

Om alle eisen duidelijk te krijgen heeft dhr. Vincent Hofstede 4 bijeenkomsten in Wageningen bezocht, waar dhr. Luctor Herwig van de Walvis Consulting Groep e.e.a. heeft toegelicht en aanbevelingen heeft gedaan voor de implementatie. Vervolgens heeft dhr. Luctor Herwig onze vereniging bezocht en aanbevelingen gedaan⁵.

1.18 Vakkennis van ons personeel

Voor de ontwikkeling van het personeel is een plan ontwikkeld.

- In afwachting van de opstelling van een nieuwe beleidsplan loopt het huidige plan nog door. Er is een nieuw beleidsplan opgesteld voor de periode 2019-2020.
- De heer Vincent Hofstede volgt een cursus management. Hij ontvangt maandelijks lessen van ons bestuurslid Aart van den Berg. In deze lessen wordt aandacht gegeven aan het stroomlijnen van bedrijfsprocessen en het aansturen van personeel
- Gezamenlijk met alle personeelsleden is er een doorlopende cursus om het inzicht te vergroten in de theoretische kant en achtergrond van de psychische problemen van de deelnemers en ook in de consequenties daarvan voor het werk. Op deze manier ontstaat de mogelijkheid de werkprocessen aan te passen aan de mogelijkheden en beperkingen van de deelnemers. Tevens is er veel aandacht besteed aan motivatietechnieken

1.19 Verzekeringen

Ten aanzien van de verzekeringen zijn er in het jaar 2018 geen nieuwe ontwikkelingen geweest.

- onze opstallen, machines, gereedschappen en inventarissen zijn adequaat verzekerd;
- er zijn aansprakelijkheidsverzekeringen afgesloten;
- er is een inkomensverzekering is voor de opvang van langdurige ziekte van onze personeelsleden.

Een rechtsbijstandverzekering ontbreekt, maar een verzekering die voldoende dekking biedt, blijkt erg duur te zijn. Omdat we in het verleden niet of nauwelijks juridische problemen hebben gekend, is het besluit genomen eventuele kosten voor rechtsbijstand in de toekomst voor eigen rekening te nemen.

1.20 Belastingdienst

Door de Belastingdienst zijn we erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (zie ook onder 1.8 ANBI erkenning).

We zijn vrijgesteld van het doen van aangiften voor de omzetbelasting. Over onze omzet hoeven we geen BTW af te dragen. Daar staat tegenover dat we de door ons betaalde BTW op onze inkopen niet kunnen verrekenen.

⁵ De opvolging van deze aanbevelingen heeft ertoe geleid dat we begin 2019 ISO 9001 gecertificeerd zijn.

Hoofdstuk 2 Vastgoed

2.1 Bezit vastgoed

De vereniging het Helmgras bezit de volgende 9 opstallen:

- De boerderij met 4 algemene ruimtes en 6 woonunits
- Het appartementengebouw met 8 appartementen.
- Het ambachtenhuis.
- De toonzaal.
- De Mariakapel
- De schuur.
- De schaduwhal.
- De glazen kas.
- Het kippenhok.

Daarnaast beschikken wij over 4 semipermanente tunnelkassen.

Om de opstallen op de juiste manier te beheren is een 10 jarige meerjarenbegroting opgesteld. Voor de diverse gebouwen zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd.

2.1.1 Boerderij

T.b.v. de boerderij zijn er in 2018 de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- De trapopgang en plafond zijn gesausd.
- De badkamervloer van een van de kamers is vervangen.
- Alle radiatoren zijn voorzien van thermostaatkranen welke apart instelbaar zijn.
- Bij mutatie is het elektra van een van de kamers vervangen c.q. gerepareerd.
- De fietsenberging achter de boerderij:
 - De wanden zijn met douglas schroten afgetimmerd.
 - Het dak is vervangen en het plafond tevens met douglas schroten afgetimmerd.

2.1.2 Appartementen

Geen bijzonderheden.

2.1.3 Ambachtenhuis

Geen bijzonderheden.

2.1.4 Toonzaal

Geen bijzonderheden.

2.1.5 Mariakapel

Geen bijzonderheden.

2.1.6 De schuur

Geen bijzonderheden.

2.1.7 De glazen kas

Geen bijzonderheden.

2.1.8 Tunnelkassen

Geen bijzonderheden.

2.1.9 Terrein

De beldrukkers op het beltableau bij de ingang van ons terrein zijn vervangen evenals een deel van de bedrading.

2.1.10 Energiebesparing

De c.v. installatie is aangepast. Alle radiatoren zijn voorzien van thermostaatkranen wel apart instelbaar zijn. Hierdoor kan ieder vertrek apart ingesteld worden .De thermostaat op de deel kan hierdoor vervallen. Hierdoor kan de temperatuur op de deel veel lager ingesteld worden. Dit levert een aanzienlijke gasbesparing op.

2.1.11 Mutaties

In 2018 was er 1 mutatie in de boerderij.

Hoofdstuk 3 Verhuur en bewonerszaken

3.1 Algemeen

De belangstelling voor wonen bij 't Helmgras blijft onverminderd groot. Er is altijd een wachtlijst waar mensen vaak lange tijd op staan. Belangstellenden die zich melden voor wonen krijgen altijd eerst de nodige algemene informatie. Daarna volgt een gesprek met 2 bestuursleden waaronder het bestuurslid-bewoner en de woonbegeleidster van Mediant, waarin bekeken wordt in hoeverre de wederzijdse verwachtingen met elkaar overeenkomen. Als dat in onvoldoende mate het geval is, dan is leefbaarheid voor de (overige) bewoners het belangrijkste criterium van het al dan niet aangaan van de huurovereenkomst.

Het idee van een woon-werkgemeenschap waarbij mensen zich niet alleen voelen staan terwijl er toch ruimte is voor ieders individuele leefwijze, spreekt veel mensen aan. Bewoners nemen, ieder op een eigen wijze, deel aan de activiteiten in en om de boerderij. Meestal gaat het om werk in de kwekerij of bij de ambachten, een enkele keer levert men anderszins een bijdrage, een voorbeeld daarvan vormt een bewoner die veel service verleent m.b.t. ICT.

Er is een bereikbaarheidsdienst onder de bestuursleden die bij evt. crisis situaties of calamiteiten door de bewoners ingeschakeld kan worden. De bestuursleden kunnen, indien nodig verdere hulp inschakelen. Ook het afgelopen jaar is enkele malen gebruik gemaakt van de bereikbaarheidsdienst.

Bewoners huren zelfstandig. Er is dus geen sprake van een vorm van beschermd wonen. Er kan, indien gewenst, bij het wonen wel een beroep gedaan worden op ondersteuning vanuit Mediant. Ook kunnen onze bewoners gewoon thuiszorg krijgen indien daartoe een indicatie bestaat. De meeste bewoners zijn ambulante in zorg bij Mediant en hebben een casemanager. Er zijn 14 woonplekken bij 't Helmgras, 6 woonunits in de boerderij en 8 appartementen elders op het terrein.

3.2 De 6 woonunits binnen de boerderij.

Dit jaar werd duidelijk dat een bewoonster die al lange tijd was opgenomen, niet terug zou keren, omdat blijvend intensievere zorg nodig is. We konden daarom iemand van de wachtlijst blij maken met een plek op de boerderij. Het gaat om iemand die zich in de woonwijk niet goed kon handhaven maar nu op de boerderij rust en acceptatie vindt en zich goed kan redden.

De 6 wekelijkse bewonersvergadering met een woonbegeleidster van Mediant blijft een goed middel om een vast moment te hebben waarop iedereen zijn zegje kan doen m.b.t. huishoudelijke zaken, de Vereniging, het bestuur, evt. onderlinge problemen.

De woonsfeer binnen de boerderij is over het algemeen goed te noemen, waarbij respect voor elkaar in ruime mate aanwezig is. De grenzen daarvan, d.w.z. de privacy, is soms wel een onderwerp van gesprek.

3.3 De 8 appartementen op het terrein.

Bij de appartementen is één van de Helmgras-bewoners van het eerste uur (hij woonde ook jaren op de boerderij) vertrokken nadat hij na een terugval en langdurige opname andere keuzes in zijn leven is gaan maken. Hij woonde op het appartement samen met zijn vriendin, ook een Helmgras-bewoonster. Hij is inmiddels geen lid meer van de vereniging, was ook bestuurslid, zodat een opvolger moest worden gevonden, hetgeen uiteindelijk gelukt is.

Ook bij de appartementen is sprake van een behoorlijke tolerantie naar elkaar, respect voor de soms best grote verschillen in leefwijze. Daarnaast heeft men oog voor elkaar en wordt bezorgdheid geuit en gemeld indien het met iemand minder goed gaat.

De appartementen vormen eigenlijk een straatje waar geleefd wordt en van alles gebeurt net zoals dat in andere straatjes het geval is. Men komt (in wisselende mate) bij elkaar over de vloer, zit bij mooi weer soms samen gezellig buiten, maakt afspraken over bv schoonmaak of containers enz. Er is overigens ook veel contact met de boerderij-bewoners.

Ook voor de groep appartement bewoners was er dit jaar weer de 6 wekelijkse bewonersvergadering. Ook al is er soms niet zoveel te bespreken, men blijft dit contactmoment van belang vinden als middel om zich uit te kunnen spreken, informatie te krijgen en evt. problemen te melden en/of te bespreken. De opkomst is dan ook stevast hoog.

3.4.2 Jaarlijkse huurverhoging

Jaarlijks wordt de huur aangepast met een percentage dat landelijk wordt vastgesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In 2018 was de op de inflatie gebaseerde huurverhoging 1,4%. De wettelijk toegestane huuraanpassing was 2,5%. In totaal dus een toegestane huurverhoging van 3,9%. We hebben besloten in 2018 de huurverhoging voor onze bewoners te beperken tot 2,4%.

Hoofdstuk 4 Kwekerij en Oude Ambachten

4.1 Kwekerij

4.1.1 Herinrichting terrein

De vaste plantenborders zijn gescheiden door markering met in de grond geslagen stalen buisjes waardoor de vakken zijn verdeeld in even grote stukken. Verder is het assortiment iets uitgebreid met een aantal soorten vaste planten. Ook wordt er gewerkt aan de uitbreiding van het assortiment pompoenen door verschillende soorten te kopen en de zaden daarvan te oogsten.

4.1.2 De groentetuin

In 2018 is de groentetuin in kaart gebracht zodat we kunnen zien waar alle gewassen in de voorgaande jaren hebben gestaan. In verband met de plantgezondheid is het n.l. belangrijk om elk gewas jaarlijks op andere plekken te verbouwen. Ook is in kaart gebracht welke plantensoorten elkaar minder goed verdragen en dus bij voorkeur niet in elkaars nabijheid moeten worden gepoot.

4.1.3 Openhaardhout

In 2018 is ruim 100 kubieke meter openhaardhout geproduceerd en verkocht. Er was nog wat hout op voorraad van het vorige jaar en er is een vrachtwagen (voornamelijk eikenhout) bijgekocht bij een handel in rondhout. Hierdoor is een mooie mix maken van 50% eikenhout en 50% overig loofhout mogelijk.

4.1.4 Kleinschalige aanleg

Ook het afgelopen jaar zijn er enkele kleine tuinprojecten in de omgeving gerealiseerd. Bij verschillende tuinen is een voorjaars of najaarsbeurten gedaan en beplanting aangevuld. Deze kleinschalige projecten zijn interessant, omdat er eigen gekweekt materiaal kan worden verwerkt. Ook vinden veel deelnemers het prettig om eens buiten de poorten van 't Helmgras aan het werk te zijn.

4.1.5 Machines

Er is een grasmaaiër, die geschikt is voor ruw terrein, aangeschaft. Hierdoor gaan de 'normale' gazonmaaiers langer mee en blijven de messen daarvan langer scherp. Ook is een machinale onkruidborstel gekocht waarmee we het verharde terrein op 't Helmgras onkruidvrij en schoon houden.

4.2 Ambachten

4.2.1 Algemeen

Bij de entree van 't Helmgras is een bijenhotel gerealiseerd. Bovenop dit bijenhotel staat een 'artistieke bij' van keramiek met klompjes aan. Ernaast staat een bloemenstruis van keramiek met gemengde materialen. Alles vervaardigd in het atelier, door een van onze deelnemers. Een echte blikvanger!

4.2.2 Keramiek

Het werken op de keramiek afdeling is gecontinueerd. Er zijn dit jaar o.a. bijzondere poppen gemaakt waar landschappen en bloemen op japonnen zijn geschilderd met glazuur. Héél bijzonder & monnikenwerk en dat zien onze klanten ook! Er zijn veel positieve reacties van de mensen. Aan het einde van het jaar is een uitnodiging ontvangen om onze keramiek te exposeren bij Het Meulenbelt in Almelo.

4.2.3 Kaarsen

De kaarsenmakerij heeft er nieuwe activiteiten bijgekregen. In 2017 is er op de Natuurmarkt contact gelegd met een vrijwilligster van Hospice Enschede. Bij het zien van onze kaarsen was ze erg enthousiast. Via die ontmoeting werd Hospice Enschede in 2018 een structurele afnemer van onze kaarsen. Hun voorkeur ging uit naar de kaars 'Skyline' in de kleuren paars/blauw/turkoois. Het is een bijzondere kaars geworden die aangestoken wordt voor een overledene en later meegaat met de familie. Nieuw in ons assortiment zijn de regenboogkaarsen. Door een ontmoeting in op de Lentemarkt, kwam de vraag of we ook regenboogkaarsen konden gieten. Ook daar is een vaste afnemer uit voortgekomen.

4.2.4 De Houtgroep

De houtgroep is bezig geweest met het maken van een verkoopdisplay in de vorm van een huisje. De staat bij de ingang van 't Helmgras en hierop zullen in de toekomst de pompoenen op een aantrekkelijke manier worden uitgesteld. Buiten de pompoentijd kunnen de voor consumptie geschikte gewassen die uit de moestuin komen t.b.v. de deelnemers worden aangeboden.

Verder heeft de houtgroep het fietsenhok aan de boerderij weer helemaal opgeknapt door het dak te vernieuwen en de binnenwand te bekleden met douglas planken (zie ook 2.1.1.)

4.3 De Toonzaal

Aan de houten wanden zijn in 2018 witte wandkasten gemaakt, zodat de werkstukken nog beter gepresenteerd worden. Een deelnemer heeft de open wandkasten in elkaar gezet en opgehangen. Het was een precisie klus! Er staan nu minder tafels met keramiek, waardoor het geheel overzichtelijker en ruimer oogt. Op de zolder zijn houten schappen getimmerd waarop dozen met kerstdecoraties e.d. overzichtelijk weggezet kunnen worden.

Naast de presentatie van onze producten in de Toonzaal, hebben we in 2018 ook deelgenomen aan:

- De Lentemarkt van Vrije School 'de Noorderkroon' in Enschede. Er was met name interesse in onze handgegoten kaarsen. We kregen een vraag/opdracht om 'Regenboogkaarsen' te gieten.
- De Natuurmarkt bij Erve Leppink werd gedaan door 4 deelnemers. Twee uit de tuingroep en twee uit het atelier. Dit jaar zijn er naast kunstproducten ook plantjes verkocht.
- De Kerstmarkt van Mediant was dit keer binnen bij Hazemeijer in Hengelo. We hadden genoeg ruimte om onze producten sfeervol uit te stallen. Veel medewerkers van de Mediant kochten onze kerststukjes, kerstkransen, keramiek en gedraaide houten schalen. Ook de kaarsen verkochten weer goed!. Met 5 mensen deden we de verkoop.

Hoofdstuk 5 PR en Fondsenwerving

5.1 Fondsenwerving

Er is een aanvraag gedaan bij het wijkbudget van de Helmerhoek om bloembollen aan te kunnen schaffen voor de aankleding van de hoofdingang.

Van de Dokter Wittenbergstichting een startbudget ontvangen om een paar bijenvolken op ons terrein te kunnen plaatsen en onderhouden (zie ook 1.9)

5.2 Website en Facebook

We hebben een eigen pagina op facebook gemaakt. Deze is vanuit onze eigen website aan te klikken.

5.3 Reclame voor onze producten

- In de achterliggende jaren hebben we routine opgedaan (en dit gedocumenteerd) bij het maken van folders voor de perkgoed- en de kerstverkoop. Dit heeft zijn vruchten afgeworpen. Het maken van de folders en het rondbrengen verliepen naar wens.
- Zoals voorgaande jaren is mond tot mond reclame het belangrijkste voor ons geweest.
- Er is door de Facebookpagina *Helmerhoek Nieuws* regelmatig aandacht voor 't Helmgras. In 2018 zijn er wederom filmpjes geplaatst.
- Ook is er een vaste column in wijkkrant *Om De Hoek Gekeken*, het reilen en zeilen binnen onze vereniging wordt belicht.
- We hebben een keer met een stand op Erve Leppink gestaan, ook dit vergroot de zichtbaarheid in de buurt.
- Tevens zijn we aanwezig geweest op de kerstmarkt van Mediant.

5.4 Rondleidingen

Regelmatig krijgen kandidaat deelnemers en belangstellenden een rondleiding

Hoofdstuk 6 Recreatieve activiteiten

Om onze verbondenheid te stimuleren worden jaarlijks enkele momenten gecreëerd, waarin we gezellig en ontspannen met elkaar omgaan.

In 2018 waren dat:

- Bij de start van het nieuwe jaar samen wokken in Sensazia.
- In april was het een daguitje naar Emsflower. Daar hebben we gezien hoe stekjes uit planten kunnen ontstaan en we hebben de winkel bezocht.
- Een diner bij de presentatie van het Jaarverslag
- We hebben een bezoek gebracht aan Art Brut Biënnale
- Voor aanvang van de zomervakantie was er een Turkse maaltijd.
- Het 30 jarig jubileum van 't Helmgras hebben we gevierd met een bezoek aan Wildlands in Emmen.
- We zijn wezen forel vissen in Diepenheim, de vangst hebben we ons later goed laten smaken.
- Er is een bezoek gebracht aan een thuiswedstrijd van FC Twente in de Grolsch Veste.
- Sinterklaas hebben we gevierd bij bakkerij Meen in Delden. Daar hebben we een workshop chocolaterie gehad en het resultaat tijdens een high tea gegeten.
- De jaarafsluiting met door onszelf gebakken oliebolletjes, de uitreiking van de eveneens door onszelf samengestelde kerstpakketten en cadeaubon van de Welkoop.

Workshop
Chocolade

Hoofdstuk 7 Jaarrekening 2018

7.1 Balans 2018

(Bedragen in euro's)

Activa	31-12-2018	1-1-2018
<u>Vaste activa</u>		
Materiële vaste activa		
gebouwen	171983	187782
inventaris	0	0
	<u>171983</u>	<u>187782</u>
<u>Vlottende activa</u>		
Liquide middelen	176595	166583
Vorraden	8224	9783
Debiteuren/Vorderingen	14038	16885
	<u>198857</u>	<u>193252</u>
Totale activa	<u>370840</u>	<u>381034</u>
Passiva		
<u>Eigen vermogen</u>		
Voorzieningen	118168	119506
Algemene reserve	59228	53972
	<u>177395</u>	<u>204131</u>
<u>Overige passiva</u>		
Schulden op lange termijn	148681	168007
Schulden op korte termijn		
Waarborgsommen	3510	3250
Aflossing hypotheek	17822	17140
Crediteuren/nog te betalen	2684	2799
Loonheffingen/Pensioenpremie	8628	8985
Reservering vakantiegeld	6116	4338
Vooruit ontvangen betalingen	6005	3036
	<u>44764</u>	<u>39549</u>
Totale passiva	<u>370840</u>	<u>381034</u>

7.1.1 Toelichting op de balans

Algemeen

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van historische kosten.

Balanswaardering

- Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met de ontvangen subsidies en voorzieningen. Omdat de vereniging geen vennootschapsbelasting is verschuldigd (en de waardevermindering niet

gedurende de economische levensduur ten laste van het resultaat wordt gebracht), worden de investeringen waarvoor middelen aanwezig worden, niet geactiveerd. De overige activa worden afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. De waarde van onze materiële vaste activa is in 2010 t.b.v. de verzekeringsmaatschappij getaxeerd op ruim € 1.900.000.

- Voorraden
De kwekerijvoorraden, bestaande uit potplanten en tuinplanten die nog in de grond zitten, worden gewaardeerd op 50% van de verkoopwaarde.
De overige voorraden worden getaxeerd op hun inkoopwaarde.
- Vorderingen, liquide middelen en schulden.
Deze worden opgenomen tegen nominale waarden. Voor oninbare vorderingen wordt, zo nodig, een voorziening gevormd.

Specificaties:

	31-12- 2018	1-1- 2018
<u>Liquide middelen*):</u>		
Kas	817	531
ING Resultaatrekening 6611.48.343	24	24
Rabo Bedrijfstelerekening 3167.477.822	51623	51612
Rabo Rekening Courant 3167.96.476	46240	38815
ASN Beleggingsrekening	29916	29995
ASN Duurzaam Mixfonds	47973	45606
	176595	166583
<u>Voorraad</u>		
Planten en pootgoed	1500	2750
Grondstoffen	Ambachten	1807
	Openhaardhout	2000
Gereed product	2917	3376
	8224	9783
<u>Gebouwen</u>		
zie afschrijvingsstaat		
<u>Inventaris</u>		
zie afschrijvingsstaat		
<u>Debiteuren/vorderingen</u>		
-debiteuren	13511	14958
-nog te ontvangen huur	528	0
-vooruit betaalde bedragen	0	1927
	14038	16885
<u>Crediteuren/nog te betalen</u>		
div. crediteuren	2684	2799
<u>Vooruit ontvangen betalingen</u>		
huur januari	533	521
Servicekosten	90	95
Contributie januari	5	5
Vooruit ontvangen AWBZ-pakketmaatregel	5377	2416
	6005	3036

<u>Voorzieningen</u>	31-12-2018	1-1-2018
-Onderhoud Vastgoed	17903	17903
-Machines	22500	22500
-Servicekosten	7765	9103
-Personeelskosten	40000	40000
-Voorziening nieuwbouw	30000	30000
	<u>118168</u>	<u>119506</u>

7.2 Afschrijvingsstaat 2018

Datum Aanschaf	Omschrijving	Aanschaf-waarde	(Des) investering	Afschrijving t/m 2017	Boekwaarde 31-12-2017	Afschrijving 2018	Extra afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018	Afschr. percentage
Gebouwen	Boerderij	9.019		9.019	0	0	0	0	3,25%
	12-5-2010 nw. woningen	394.986		207.204	187.782	15.799	0	171.983	4,00%
	Uitbreiding elec. install.	6.558		6.558	0	0	0	0	10,00%
	Schaduwhal	3.580		3.580	0	0	0	0	10,00%
		414.143	0	226.361	187.782	15.799	0	171.983	
Inventaris	div. invent.	63.438		63.438	0	0	0	0	10,00%
	computers	6.123		6.123	0	0	0	0	33,33%
	beamer	444		444	0	0	0	0	33,33%
		63.438	0	70.005	0	0	0	0	
Totaal		477.581	0	296.366	187.782	15.799	0	171.983	

Omdat de Vereniging 't Helmgras geen vennootschapsbelasting is verschuldigd is het niet nodig de bedrijfsmiddelen gedurende hun economische levensduur af te schrijven. Daarom worden de bedrijfsmiddelen bij aanschaf, zoveel mogelijk, niet geactiveerd.

7.3 Verlies- en winstrekening 2017

(bedragen in Euro's)

		2018		2017
Omzet	260107		262998	
Inkoopwaarde v.d. omzet	<u>19488</u>		<u>17216</u>	
Brutomarge		240619		245782
Afschrijvingen	-	15799	-	15799
Personeelskosten	-	156504	-	157449
Overige bedrijfslasten	-	<u>64374</u>	-	<u>71164</u>
Bedrijfsresultaat		3942		1370
Ontvangen rente	+	11	+	270
Betaalde rente	-	6409	-	5942
Resultaat op beleggingen	+	2367	+	523
Overige baten en lasten	+	10917	+	9182
Vrijval voorziening onderhoud Vastgoed	+	10975	+	16144
Toevoeging voorziening onderhoud vastgoed	-	11592	-	11227
Vrijval voorziening Mariakapel	+		+	27560
Niet geactiveerde uitgaven tbv onroerend goed	-		-	32343
Niet geact. uitg. tbv bedrijfsuitrusting	-	<u>5118</u>	-	<u>1712</u>
Resultaat		<u>5093</u>		<u>3824</u>

7.3.1 Toelichting op de Verlies- en winstrekening 2017

Algemeen

De verlies- en winstrekening is opgesteld volgens het functionele model. Hierbij worden de direct aan de netto-omzet toe te wijzen kosten (inkoopwaarde van de omzet) van de omzet afgetrokken, waardoor de bruto marge ontstaat.

De omzet wordt gevormd door de volgende componenten:

- Verkoop dagbestedingsactiviteiten aan de gemeenten Enschede, Haaksbergen, Hof van Twente, Mediant, Aveleijn en Zorggroep Manna;
- Huuropbrengst door verhuur van kamers in de boerderij en appartementen in het nieuwe woongebouw;
- Verkoop van door ons zelf gerealiseerde producten en
- Uitvoering van kleinschalige projecten (tuinaanleg en -onderhoud).

De inkoopwaarde van de omzet wordt bepaald door de kostprijs van de ingekochte grondstoffen, handelsartikelen e.d., gesaldeerd met de voorraadmutatie.

Voor afschrijvingen op de materiële vaste activa, zie de Afschrijvingsstaat.

De personeelskosten bestaan uit de loonkosten van de personeelsleden, de vrijwilligersvergoeding, de deelnemersvergoeding, cursus- en diverse personeelskosten. Onder Overige baten zijn de opbrengsten, die niet rechtstreeks met de bedrijfsvoering verband houden zoals subsidies giften en contributies, verantwoord.

Specificaties:

	2018	2017
Omzet		
Verkoop dagbestedingsplaatsen aan Mediant	1209	5109
Verkoop dagbesteding GGZ-c/zorggroep Manna		560
Verkoop dagbesteding AWBZ pakketmaatregel	7039	7584
Verkoop dagbesteding aan Gem. Enschede	134474	136804
Verkoop dagbesteding aan Gem. Haaksbergen	9000	9854
Verkoop dagbesteding aan gem. Hof van Twente	4620	4890
Verkoop dagbesteding Avelijn		768
Verhuur kamers	17792	13747
Verhuur appartementen	50591	49987
Opbrengst zonnepanelen	3829	2962
Verkoop		
-Perkgoed en violen	5498	5168
-Kerstbomen	4630	4392
-Vaste planten en heesters	3822	6630
-Open haard hout	5350	6223
-Eieren	530	539
-Kaarsen	1792	581
-Keramiek en plateel	793	851
-Houtdraaiproducten	146	10
-Overig	4010	2886
	26570	27280
Uitvoering projecten	4984	3453
	260107	262998
	2018	2017
Inkoopwaarde v.d. omzet		
Inkoop		
-Perkgoed en violen	3384	2931
-Kerstbomen	2194	2117
-Vaste planten en heesters	1569	2672
-Open haardhout	240	2872
-Dierenvoer	643	845
-Kaarsenmakerij	1231	37
-Keramiek	484	260
-Houtdraaijerij	0	0
-Uitvoering werken	81	1525
-Onderaannemers	3114	3388
-Overig	4987	1482
	17929	18129
Voorraadmutatie	1559	-913
	19488	17216

	2018	2017	
Personeelskosten			
Loonkosten	136680	136440	
Deelnemersvergoeding	4741	5987	
Ontspanning deelnemers	6922	5136	
Vrijwilligersvergoeding	1646	2196	
Diverse personeels-/deelnemerskosten	5819	7690	
Scholings- en cursuskosten	697	0	
	156504	157449	
Overige bedrijfslasten			
Schoonmaakkosten	6845	5908	
Reparatie- en onderhoudskosten	12886	19441	
Verzekeringen en zakelijke belastingen	13187	12925	
Gas, water en elektra	6810	4938	
Diverse huisvestingskosten	333	230	
Rente- en bankkosten	548	551	
Porti, telefoon en internet	1291	1231	
Accountant- en kantoorkosten	7254	6808	
Contributies en abonnementen	1393	1207	
Reis- en verblijfskosten	212	221	
Bestuurskosten	3284	1347	
Kantinekosten	2385	2874	
Public relation	1324	747	
Autokosten	3831	2617	
Machines en gereedschappen	1315	2959	
Nagekomen lasten voorgaand jaar		6601	
Diverse algemene kosten	1479	558	
	64374	71164	
Overige baten			
Subsidie	3375	3480	
Giften	60	50	
Contributie	1305	1309	
Overige inkomsten	1057	3982	
Nagekomen baten voorgaand boekjaar	5120	361	
	10917	9182	

Bijlage: Uittreksel uit de notulen van de ledenvergadering m.b.t. de jaarrekening.

Behandeling Jaarrekening 2018 (Hoofdstuk 7)

De penningmeester vangt aan met een uitleg over de financiële situatie. Deze wordt weergegeven in de jaarrekening die bestaat uit de balans en winst -en verliesrekening. De balans en verlies en -winstrekening worden uitgebreid toegelicht. Het is duidelijk dat het bieden van maatschappelijke ondersteuning onze belangrijkste activiteit is en dat de personeelskosten onze grootste kostenpost is.

Aan het eind van de vergadering stemmen de leden door handopsteking unaniem in met het gevoerde beleid en dechargeren het bestuur.